

***Originál? Umění napodobit umění* – konference a výstava falz v Galerii moderního umění v Hradci Králové**

Galerie moderního umění v Hradci Králové v pátek 30. 9. 2021 v 18:30 otevře výstavu s názvem *Originál? Umění napodobit umění*, která potrvá do 27. 2. 2022. Jejím cílem je seznámit veřejnost s problematikou falz, patisků, napodobenin, kopií a otázkami autorství ve výtvarném umění 20. století a současnosti. Slavnostní vernisáží bude předcházet konference (13:00–18:00), na níž účastníci z řad odborníků přednesou příspěvky týkající se daného tématu.

Výstavu připravila kurátorka GMU Petra Příkazská spolu s ředitelem GMU Františkem Zachovalem a advokátem Františkem Vyskočilem, specialistou na práva autorů a výkonných umělců. Projekt vznikl ve spolupráci s Radou galerií ČR za podpory Ministerstva kultury ČR, Královéhradeckého kraje a Statutárního města Hradce Králové.

Kurátoři výstavy se rozhodli představit naučně-populární formou fenomén originálu uměleckého díla a jeho nejružnější napodobeniny od kopií až po záměrná falza, které vznikly v období od poloviny 20. století do současnosti. Instalaci proto rozdělili do šesti hlavních částí, a to dle zvolené techniky, postupu či způsobu vytváření falz. Jednotlivé oddíly jsou zastoupeny soubory obrazů, kreseb, grafických listů a plastik, ale také fotografiemi, konceptuálními díly a novými médii. Daná problematika je přitom nahlížena nejen z umělecko-historického hlediska, ale také z legislativní perspektivy – jednotlivé sekce doprovází komentáře Františka Vyskočila z pohledu dnes platných zákonů. Výstavu ještě doplňují další dvě speciální části, z nichž první představí jednu ze strategií současných umělců, tzv. apropiaci, druhá se týká mechanismů obchodu s výtvarným uměním.

Výstava by měla poukázat na skutečnost, že problematika falz rozhodně není marginální záležitostí, která se týká jen úzkého okruhu lidí. Padělání uměleckých děl se v posledních desetiletích zdokonalilo a rozrostlo do obhládných rozměrů. Napomáhá tomu i anonymita virtuálního světa internetu, online aukcí a bazarů. Omylům se tak často neubrání ani kurátoři veřejných galerií či štědrí dárci a sběratelé. Cílem projektu je upozornit veřejnost na závažnost, rozsah a složitost daného tématu a podnítit odbornou diskuzi. Výstava by měla pomoci návštěvníkům zorientovat se v nepřehledném prostředí uměleckého trhu a přimět je k obezřetnosti při případných nákupech uměleckých děl.

První část výstavy divákům objasňuje, co rozumíme pod pojmem falzum. Současně poukazuje na skutečnost, že i z nevinné kopie díla slavného umělce se často stává falzum, pokud je na trhu vydávána za originál. Druhá část popisuje nejružnější způsoby, jakými falzifikátoři „vylepšují“ díla anonymních či méně známých autorů tak, aby jejich hodnota na trhu vzrostla (například dodatečným doplněním falešného podpisu mnohem slavnějšího umělce, razítek apod.). Následující oddíl upozorňuje na méně známou podvodnickou praxi, kdy jsou na trhu za originální autorská díla vydávány dokonce reprodukce, příležitostné tisky či ilustrace vyřezané z knih. Čtvrtá část výstavy se zabývá problémem nelegálního vytváření rozmnoženin děl, jejichž technika umožňuje zhotovení většího počtu originálů (grafika, odlévané sochy, fotografie) a přirozeně tak podporuje i produkci falz – rozmnoženin vytvořených bez souhlasu autora. Následuje oddíl, který se týká fenoménu tzv. fiktivní identity, tedy prodeje děl vytvořených

falzifikátorem a vydávaných za práce smyšleného umělce, který ve skutečnosti nikdy neexistoval. A konečně šestý tematický okruh se věnuje problematice zneužívání výstavních kopií, které se po skončení výstav často dostávají na trh, kde jsou nabízeny jako originální díla daného autora.

Šestici hlavních částí výstavy dále doplňují dvě speciální sekce. První se týká tzv. apropriace – tvůrčí metody, při níž si autoři přivlastňují styl jiného umělce či ve své tvorbě „citují“ konkrétní díla nebo části děl jiných autorů. Druhý oddíl nazvaný Trh s uměním seznámí návštěvníky například s šířením padělků pomocí anonymity virtuálního světa internetu, online aukcí a bazarů, které často nabízejí zprostředkování prodeje uměleckých děl z neověřených zdrojů.

Vybraná díla z výstavy jsou umístěna ke stažení zde:

<https://drive.google.com/drive/folders/1rEKUYdazpKRrDroCSi-cvR34iVShhZJC?usp=sharing>

Oficiální popisky k vybraným dílům z výstavy:

Joža Uprka, *Žena v kožichu*; 1899?; Západočeská galerie v Plzni a *Myjavanka*; 1909; Městské muzeum Vodňany

Josef Lada, ilustrace z knihy Kocour Mikeš (falzum a originál); před rokem 1955; soukromá sbírka

Jan Zrzavý, *Dívčí hlava z profilu* (falzum a originál); před rokem 1973; Galerie moderního umění v Hradci Králové a 1932; Muzeum umění v Olomouci

Jiří David, *Václav Špála – Zátíší s mísou (z cyklu Podle)*; 2012; majetek autora

3x obraz: Bohumil Samuel Kečír (fiktivní identita); před rokem 2007; soukromá sbírka

Konference v rámci výstavy *Originál? Umění napodobit umění* se bude věnovat problematice falz z nejrůznějších úhlů pohledu. Spektrum témat se kromě odborné oblasti dotkne také širších celospolečenských souvislostí a estetických úvah. Seznámí posluchače mimo jiné s konkrétními trestněprávními případy a pohledem na trestní řízení z policejní praxe – ničení, zabavování a značení falz. Zazní rovněž zkušenosti z oblasti forenzního výzkumu uměleckých děl. Pro dokreslení celé problematiky budou představeny případové studie, které přiblíží oblast kopií a replik v malbě či reprodukcí fotografií a plastik. Začátkem roku 2022 GMU plánuje vydat sborník, který vznikne jako doprovodná publikace k výstavě a objeví se v něm i některé příspěvky, které zazní na konferenci.

Záštitu nad konferencí převzala Rada galerií České republiky, partnery multidisciplinárního setkání jsou Policejní prezidium ČR a Kriminologický ústav Policie ČR.

Vstup na konferenci je volný, avšak z kapacitních důvodů je třeba vytvořit rezervaci na adrese kurator@galeriehk.cz.

KONTAKTY:

Oddělení komunikace a PR

komunikace@galeriehk.cz

Mgr. Markéta Andrová, +420 605 251 225

Ing. Hana Doležalová, +420 727 806 961

Galerie moderního umění v Hradci Králové

Velké náměstí 139/140

Hradec Králové 500 03

www.galeriehk.cz

Program konference

Originál? Umění napodobit umění

Galerie moderního umění v Hradci Králové

30/09/2021, 13:00–18:00

13:00 zahájení MgA. František Zachoval

KEYNOTE

13:05 doc. Tomáš Kulka, Ph.D. (FF UK)

Poznámky k problematice uměleckého falza

**VÝSTAVA ORIGINÁL? UMĚNÍ NAPODOBIT UMĚNÍ, FALZA Z POHLEDU
RESTAUROVÁNÍ**

13:30 Mgr. Petra Příkazská (GMU)

Originál? Umění napodobit umění

14:00 Mgr. ak. mal. David Frank (Atelier Frank)

Falzifikáty – pokaždé jiný příběh

14:30 MgA. Lucie Bobková (AVU v Praze)

Průzkum stylistické napodobeniny malíře Emila Filly z pozice restaurátora

Pauza – 30 min / 15:00–15:30

FALZA Z PERSPEKTIVY LEGISLATIVY, VYŠETŘOVÁNÍ, DOKAZOVÁNÍ

15:30 JUDr. František Vyskočil, Ph.D. (Advokátní kancelář Vyskočil, Krošlák a partneři)

Legální a nelegální rozmnoženiny autorských děl a osobnostní práva autora

16:00 pplk. Mgr. Bc. Jindra Raclavská (Policejní prezidium ČR)

Falzifikáty z pohledu trestního řízení

16:30 pplk. Mgr. Ivana Turková, pplk. RNDr. Marek Kotrlý (Kriminalistický ústav Policie ČR)

Forenzní zkoumání uměleckých děl

IČO: 00088404 / nejsme plátcí DPH

T: 495 512 538 / E: info@galeriehk.cz

W: www.galeriehk.cz

Příspěvková organizace zapsaná v obchodním
rejstříku vedeném u Krajského soudu v Hradci
Králové, oddílu Pr, vložce č. 1102

Pauza – 15 min

PŘÍPADOVÉ STUDIE

17:00 PhDr. Julie Jančárková, Ph.D. (Slovanský ústav AV ČR)

Pražská ozvěna Bojarské svatby / Konstantin Makovskij

17:15 PhDr. David Chaloupka (Galerie výtvarného umění v Náchodě)

Posthumní edice plastik Jana Štursy v Krásné jizbě Družstevní práce

17:30 Jan Mlčoch (Uměleckoprůmyslové museum v Praze)

Co je v české fotografii 20. století autorský originál? Odpověď: Je toho dost, ale...

17:45 MgA. Jan Benedík (pravnuke Joži Uprky)

Falza děl Joži Uprky

18:30 Vernisáž výstavy **Originál? Umění napodobit umění**

20:00 Společenský raut

Vstup je volný, z kapacitních důvodů je nutná rezervace: kurator@galeriehk.cz